

**Avrupa Konseyinin imtiyaz ve muafiyetlerine mütaallik Umumi Anlaşma ile
buna ek Protokolün tasdiki hakkında Kanun**

(Resmî Gazete ile ilân : 26 . XI . 1959 - Sayı : 10365)

No.
7377

Kabul tarihi
18 . XI . 1959

MADDE 1. — 2 Eylül 1949 tarihinde imzalanmış olan «Avrupa Konseyinin imtiyaz ve muafiyetlerine mütaallik Umumi Anlaşma» ile 6 Kasım 1952 tarihinde imzalanmış olan «Avrupa Konseyinin imtiyaz ve muafiyetlerine mütaallik Umumi Anlaşmaya ek Protokol» ikinci maddede yazılı ihtirazi kayıtlarla tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — A) Avrupa Konseyi Teşkilâtında vazifelendirilecek Türk vatandaşı kimselerin 1111 sayılı Askerlik Kanununun 6 ncı maddesinin tahmil ettiği askerliklerini yedek subay veya er olarak yapmış olmaları şartıyla bunların bundan sonraki yedeklik hizmetlerinde bu teşkilâttaki vazifelerinin devamı müddetince yedek subay veya er durumunda bulduklarına ve Askerlik Kanunundaki usullere göre tecilleri yapılır.

B) Avrupa Konseyi tarafından Türkiye dâhilinde vazifelendirilecek Türk vatandaşı memurlar vatandaşların tâbi tutuldukları malî mükellefiyetlerden istisna edilmezler.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21 Kasım 1959

AVRUPA KONSEYİNİN İMTİYAZ VE MUAFİYETLERİNE MÜTEDAİR UMUMİ ANLAŞMA

Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İrlanda Cumhuriyeti, İtalyan Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Holânda Kırallığı, Norveç Kırallığı, İsveç Kırallığı, Türkiye Cumhuriyeti ve Büyük Britanya ve Şimalî - İrlanda Kırallığı hükümetleri;

Avrupa Konseyi, Statüsünün 40 ncı maddesinin (a) fıkrası mucibince Avrupa Konseyinin, Üye Devletler temsilcilerinin ve Kâtipliğin, Üye Devletler topraklarında vazifelerini ifa için gerekli muafiyet ve imtiyazlara sahib olduklarını;

Yukarda mezkûr maddenin (b) fıkrası mucibince, Konsey üyelerinin bu fıkra hükümlerini tamamiyle yerine getirmek gayesiyle bir anlaşma akdini taahhüdu ettiklerini, ve

Vekiller Komitesinin Üye Hükümetlere aşağıdaki hükümlerin kabulünü tavsiyeye karar verdiğini nazarı dikkate alarak:

Aşağıdaki maddeler üzerinde mutabık kalmışlardır.

Fasıl - I**Şahsiyet ve ehliyet****Madde — 1.**

Avrupa Konseyi hukuki şahsiyete sahiptir. Akit yapmak, menkul ve gayrimenkul mal satın almak ve ferag etmek ve mahkemelerde dâva açmak ehliyetini haizdir. Umumi Kâtip, Konsey adına bu hususta gerekli tedbirleri alır.

Madde — 2.

Umumi Kâtip, adaletin iyi işlenmesini kolaylaştırmak, polis nizamlarına riayeti temin etmek, ve bu Anlaşmada sayılmış bütün imtiyaz, muafiyet, istisna ve kolaylıkların suiistimalini bertaraf etmek gayesiyle Üye Devletlerin yetkili makamlarıyla her zaman iş birliği yapar.

Fasıl - II**Mal, para ve alacaklar****Madde — 3.**

Konsey malları ve alacakları, buldukları mahal neresi ve ziyedi kim olursa olsun, kazai muafiyeti haizdirler. Bundan ancak, hususi bir halde ve tâyin edeceği nispette Vekiller Komitesinin sarahaten feragati hali müstesnadır. Bununla beraber bu feragatin icbar ve icra tedbirlerine teşmil edilemeyeceği kabul edilmiştir.

Madde — 4.

Konsey mahalli ve binaları tecavüzden masumdur. Malları ve alacakları nerede bulunursa bulunsun ve ziyedleri kim olursa olsun arama, el koyma, müsadere, istimlak ve diğer her nevi idari ve hukuki cebirden muafdırlar.

Madde — 5.

Konsey evrakı ve umumi olarak Konseye ait veya Konseyde mahfuz bütün vesikalar nerede bulunurlarsa bulunsunlar tecavüzden masumdur.

Madde — 6.

Hiçbir malî kontrol, nizam ve moratoryoma tâbi olmadan:

- a) Konsey her nevi dövize sahibolabilir ve her nevi para üzerinden hesap açtırabilir.
- b) Konsey parasını bir memlekettten diğerine veya her hangi bir memleket dâhilinde serbestçe nakil ve sahibolduğu her türlü dövizi diğer bir paraya tahvil edebilir.
- c) Avrupa Konseyi, yukarda yazılı (a) ve (b) fıkraları mucibince kendisine tanınan hakların kullanılması sırasında her hangi üye bir Hükümet tarafından yapılacak olan teşebbüsleri, menfaatlerine hâlel getirmeden tervecedebileceğini tahmin ettiği nispette, nazarı itibara alacaktır.

Madde — 7.

Konsey, alacakları, gelirleri ve diğer malları:

a) Her türlü vasıtasız vergilerden muaftır; bununla beraber Konsey, âmme hizmetlerinin belini teşkil eden vergi veya resimlerden muafiyet talebetmiyecektir.

b) Sırf kendi resmî istimali için getirilmiş olan eşyaya taallük ettiği hallerde bütün Gümrük resimlerinden ve ithalât ve ihracat memnuiyet ve tahditlerinden muaftır. Bu şekilde muafiyetle ithal edilmiş olan eşya ithal edildikleri memleket arazisi dâhilinde, bu memleket Hükümetince kabul olunan şartlar dairesinde vukubulması hali müstesna, satılamıyacaktır.

c) Neşriyatı hususunda bütün Gümrük resimlerinden, ithalât ve ihracat memnuiyet ve tahdidatından muaftır.

Fasıl : III

Muhaberat

Madde — 8.

Vekiller Komitesi ve Umumi Kâtip resmî muhabere işleri için her âza Devlet ülkesinde, en aşağı bu âza Devlet tarafından diğer her hangi bir Hükümet diplomatik misyonuna yapılan muamele derecesinde müsait muameleden istifade ederler.

Vekiller Komitesinin ve Umumi Kâtipliğin resmî mektupları ve diğer resmî muhaberatı sansür edilemezler.

Fasıl : IV

Vekiller Komitesindeki temsilciler

Madde — 9.

Vekiller Komitesindeki temsilciler vazifelerinin ifası sırasında ve toplantı mahalline gidiş ve geliş yolculukları esnasında aşağıdaki imtiyaz ve muafiyetlerinden istifade ederler:

- a) Tevkif olunmak veya şahsi bağajlarının zabıt ve müsaadesi muafiyetleriyle sözleri ve yazıları dâhil resmî sıfatları altında yaptıkları hareketler hususunda her nevi kazai muafiyet,
- b) Her nevi evrak ve vesikalarının tecavüzden masuniyeti,
- c) Şifre kullanma ve kurye veya mühürlü valizle mektup ve vesaik alma hakkı.
- d) Vazifelerinin ifası sırasında, gerek kendileri ve gerek eşleri için ziyaret ettikleri veya geçtikleri memleketlerde muhacerete mütaallik tahdidî tedbirlerle ecebilerin tesciline mütaallik formalitelerden muafiyet,
- e) Para veya kambiyo tahdidatı hususunda kendilerinkine mümasil derecedeki diplomatik misyonlar âzalarına tanınmış olan kolaylıklar.
- f) Şahsi bağajları için kendilerinkine mümasil derecedeki diplomatik misyonlar üyelerine tanınmış olan muafiyet ve kolaylıklar.

Madde — 10.

Vekiller Komitesindeki temsilcilere, vazifelerinin ifası sırasında tam bir söz hürriyeti ve tam bir istiklâl sağlamak maksadıyla, vazifelerinin ifası sırasında kendilerinden sâdır olacak söz veya yazı veya fiiller dolayısıyla tanınan kazai muafiyet, vazifelerinin rihayet bulmasından sonra da tanınmakta devam edecektir.

Madde — 11.

İmtiyaz ve Muafiyetler, âza Devletler temsilcilerinin şahsi istifadeleri için değil, fakat Vekiller Komitesiyle ilgili vazifelerini tam bir istiklâl içinde ifa etmelerini temin maksadıyla tanınmışlardır.

Binnetice, Muafiyetin adaletin tecellisine mâni olacağına kaani bulunduğu ve taallûk ettiği gayeye zarar vermeden kaldırılabilceği hallerde kendi temsilcilerinin muafiyetini kaldırmak her âza Devletin yalnız hakkı değil aynı zamanda vazifesidir.

Madde — 12.

a) Yukardaki 9, 10 ve 11 nei maddelerin hükümleri bahis konusu şahsın tebaası veya halen veya mazide temsilcisi bulunduğu Devlet makamlarına karşı ileri sürülemez.

b) Yukardaki 9, 10, 11 ve 12 (a) maddelerindeki temsilci tâbiri bütün temsilcileri, muavin delegeleri, müşavirleri, teknik mütehasısları ve delegasyon kâtiplerini ihtiva etmek üzere kullanılmıştır.

Fasıl : V

İstişari Meclisteki temsilciler

Madde — 13.

İstişari Meclisin toplantı mahalline giden veya oradan dönen Meclis temsilcilerinin ve onların yardımcılarının serbestçe yer değiştirmelerine idari veya diğer neviden hiçbir tahdit konamaz.

Temsilciler ve yardımcılara gümrük ve kambyo kontrolü bakımından :

a) Kendi hükümetleri tarafından geçici resmî vazife ile ecnebi memleketlere giden yüksek rütbeli Devlet memurlarına tanınan aynı kolaylıklar;

b) Diğer âza devletler hükümetleri tarafından ecnebi hükümetlerin geçici resmî vazifeli temsilcilerine tanınan aynı kolaylıklar tanınmıştır.

Madde — 14.

İstişari Meclisteki temsilciler ve yardımcıları vazifelerinin ifası sırasında beyan ettikleri fikirler ve verdikleri reyler dolayısıyla taharrî ve tevkif edilemez, haklarında takibat yapılamaz.

Madde — 15.

İstişari Meclisin içtima devresinin devamı müddetince Meclisteki temsilciler ve yardımcıları, Parlâmento âzası olsunlar veya olmasınlar :

a) Millî topraklarında, kendi memleketleri Parlâmento âzalarına tanınmış muafiyetlerden;

b) Diğer bütün âza devletler topraklarında, her nevi tevkif tedbirleri ve her türlü adli takibat masuniyetinden istifade ederler.

Bu muafiyet İstişari Meclisin toplantı mahalline giderken veya oradan dönerken dahi kendilerine tanınmıştır. Fakat, meşhut suç halinde ileri sürülemediği gibi İstişari Meclisin bir temsilci veya bir yardımcının muafiyetini kaldırmak hakkına da mâni teşkil edemez.

Fasıl : VI

Konseyin memurları

Madde — 16.

Umumi Kâtip ve Umumi Kâtip Muavininin gerek kendileri, gerek eşleri ve reşidolmıyan çocukları aşağıdaki 18 nei maddede derpiş edilen muafiyet ve imtiyazlardan başka Devletler Hukuku mucibince diplomatik temsilcilere tanınan imtiyaz, muafiyet, istisna ve kolaylıklardan da istifade ederler.

Madde — 17.

Umumi Kâtip aşağıdaki 18 nei madde hükümlerinin haklarında tam veya kısmen tatbik edileceği memur sınıflarını tâyin edecek ve bunu bütün âza devletler hükümetlerine bildirecektir. Bu sınıflara dâhil memurların isimleri zaman zaman âza devletler hükümetlerine tebliğ edilecektir.

Madde — 18.

Avrupa Konseyi memurları :

- a) Salâhiyetlerinin hududu dâhilinde ve resmî sıfatları altında yaptıkları söz ve yazıları da dâhil, bütün fiillerinde kazai muafiyetten istifade ederler.
- b) Avrupa Konseyi tarafından kendilerine ödenen maaş ve ücretler her nevi vergiden muafıtır.
- c) Kendileri, eşleri ve bakımı kendilerine aidolan aile efradı muhacereti tahdideden hükümlerle ecnebilerin tesciline mütaallik formalitelere tâbi değildirlir.
- d) Kambiyo kolaylıkları bakımından, alâkadar Hükümetin nezdinde akredite bulunan diplomatik misyonlara mensup muadil derecedeki memurlara tanınan aynı imtiyazlardan istifade ederler.
- e) Kendileri, eşleri ve bakımı kendilerine aıt aile efradı, Milletlerarası bir buhran halinde diplomatik temsilcilerin vatana avdet hususunda istifade ettikleri kolaylıklardan aynen istifade ederler.
- f) İlgili memlekette ilk işe başlamaları sırasında zati ve ev eşyalarını muafiyet yoluyla ithal hakkından istifade ettikleri gibi memuriyetlerinin hitamında bunları kendi ikametgâhları memlekete tekrar muafiyetle ihraç hakkından da istifade ederler.

Madde — 19.

İmtiyaz, muafiyet ve kolaylıklar memurlara şahsi istifadeleri için değil Konseyin menfaati için tanınmıştır. Memura tanınan bu muafiyetin bir adli kararın normal şekilde işlemesine mâni olacağına ve Konsey menfaatlerini haleldar etmeden kaldırılabilceğine kanaat getirdiği hallerde Umumi Kâtip bu muafiyeti kaldırabilir, ve kaldırmak mecburiyetindedir. Umumi Kâtip ve Umumi Kâtip Muavini hakkında muafiyetlerin kaldırılması kararını vermeye Vekiller Komitesi salâhiyetlidir.

Fasıl : VII.

Tamamlayıcı Anlaşmalar

Madde — 20.

Konsey bir veya birkaç âza ile, onları ilgilendiren hususlarda bu Umumi Anlaşma hükümlerini tamamlayıcı Anlaşmalar akdedebilir.

Fasıl : VIII.

İhtilâflar

Madde — 21.

Konsej hesabına yapılan teslimat, işler veya gayrimenkul alımı mevzularında Konsey ile hususi şahıslar arasında çıkan bütün ihtilâflar idari tahkime tâbidir. Bu tahkimin şekli Umumi Kâtip kararıyla tesbit ve Vekiller Komitesi tarafından tasdik edilir.

Fasıl : IX.

Nihai hükümler

Madde — 22.

İşbu Anlaşma tasdik edilecek ve tasdik belgeleri Avrupa Konseyi Umumi Kâtibine tevdi edilecektir. Anlaşma yedi mümzi devlet tarafından tasdik belgelerinin tevdiinden itibaren meriyete girecektir.

Bununla beraber, yukarıki fıkrada tasrih edilen şeraîit dâhilinde Anlaşmanın meriyete girmesine intizaren, imza eden devletler, Konseyin lâyıkıyla işlemesindeki tehhürü bertaraf etmek maksadiyle, bu Anlaşmayı, kendi Esas Teşkilât kanunlarındaki kaidelere uygun olarak, imzası tarihinden itibaren muvakkat kaydı ile tatbik mevkiine koymak hususunda mutabıktırlar.

Aşağıda imzaları bulunan ve bu hususta gereken salâhiyeti haiz olan murahhaslar işbu Umumi Anlaşmayı imzalamışlardır.

Fransızca ve İngilizce her iki metin de müteber olmak üzere Avrupa Konseyi arşivlerinde kalacak tek nüsha halinde 2 Eylül 1949 tarihinde Paris'te tanzim edilmiştir. Umumi Kâtip, bu Anlaşmanın tasdikli suretini bütün imza edenlere gönderecektir.

Belçika Kraliyeti Hükümeti adına	: Louis Scheyven
Danimarka Kraliyeti Hükümeti adına	: J. C. W. Kruse
Fransa Cumhuriyeti Hükümeti adına	: Alexandre Parodi
Yunanistan Kraliyeti Hükümeti adına	: C. Xanthopoulos - Palamas
İrlanda Cumhuriyeti Hükümeti adına	: Sean Murphy
İtalya Cumhuriyeti Hükümeti adına	: Giustiniani
Lüksemburg Büyük Dükalığı Hükümeti adına	: Ant. Funck
Holânda Kraliyeti Hükümeti adına	: W. C. Posthumus Meyjes
Norveç Kraliyeti Hükümeti adına	: Rolf Andvord
İsveç Kraliyeti Hükümeti adına	: K. I. Westman
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına	: N. Mehemencioğlu
Büyük Britanya Kraliyeti ve Şimalî - İrlanda Hükümeti adına	: Oliver Harvey

AVRUPA KONSEYİNİN İMTİYAZ VE MUAFİYETLERİNE MÜTAALLİK UMUMİ ANLAŞ-
MAYA EK PROTOKOL

2 Eylül 1949 da Paris'te imzalanan «Avrupa Konseyinin İmtiyaz ve Muafiyetlerine mütaallik Umumi Anlaşma» (Aşağıda «Anlaşma» olarak anılmıştır.) yı imzalayan Hükümetler,

«Anlaşma» hükümlerini itmam eylemek arzusu ile aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde — 1.

Anlaşmayı imzalamamış bulunan, Avrupa Konseyinin hâlihazır veya müstakbel her âzası, «Anlaşma» ya ve işbu «Protokol» a, her ikisine ait iltihak vesikasını umumi kâtime tevdi ederek iltihak edebilir. Umumi kâtip tevdi keyfiyetini Konsey âzalarına bildirir.

Madde — 2.

a - «Anlaşma» nın dördüncü fasıl hükümleri Vekil Delegeri toplantılarına iştirak eden temsilcilere tatbik edilir.

b - «Anlaşma» nın dördüncü fasıl hükümleri (İstişari Meclisteki temsilciler haric olmak üzere) Avrupa Konseyince Vekiller Komitesi ve Vekil Delegeri Komitesinin içtima süreleri dışında tertibedilen toplantılara iştirak eden temsilcilere tatbik edilir; bununla beraber, bu toplantılara iştirak eden temsilciler mezkûr muafiyeti suğüstü hâlimden dolayı tevkifte veya ondan sonraki adli takipte, dermeyan edemez.

Madde — 3.

Anlaşmanın 15 nci maddesi hükümleri - İstişari Meclis toplantı halinde bulunsun veya bulunmasın - Asambledeki temsilcilere olduğu gibi yardımcılarına dahi Asamblenin bir komisyonu veya tâli komisyonu içtimasına katılmalarının ve içtima mahalline gidiş veya gelişlerinin her anında tatbik edilir.

Madde — 4.

Âzaların Avrupa Konseyi nezdindeki daimî temsilcileri vazifelerinin devamı müddetince ve toplantıların yapıldığı mahalle gidiş ve gelişleri sırasında mümâsil derecedeki diplomasi memurlarının istifade ettiği imtiyaz, muafiyet ve kolaylıklardan faydalanırlar.

Madde — 5.

Bu imtiyaz, muafiyet ve kolaylıklar âza Devletler Temsilcilerine, şahsi menfaatleri için olmayıp, Avrupa Konseyine müteallik işleri tam bir istiklâlle ifa edebilmelerini temin maksadiyle tanınmıştır. Bundan dolayı muafiyetin, adaletin tecellisine manî olacağı kanaatinde bulunduğu ve tanındığı maksada hâlel getirmeksizin kaldırılabilceği hallerde bir âza Devlet için temsilcisinin muafiyetini kaldırmak yalnız bir hak değil, aynı zamanda bir vazifedir.

Madde — 6.

4 ncü madde hükümleri, temsilcinin tebaası bulunduğu Devletin veya hâlen temsil etmekte veya vaktiyle temsil etmiş olduğu âzanın makamlarına karşı ileri sürülemez.

Madde — 7.

a - İşbu Protokol, Anlaşmayı imzalayan âzaların imzasına açıktır. Protokol, «Anlaşma» ile aynı

zamanda veya bunun tasdikından sonra tasdik edilecektir. Tasdiknameler Avrupa Konseyi Umumi Kâtibine tevdi edilecektir.

b - İşbu «Protokol» «Anlaşma» yı tasdik etmiş olan mümzilerin hepsi tarafından tasdik edildiği gün, Anlaşma ve Protokolü tasdik etmiş olan mümzilerin sayısı 7 den az olmamak şartıyla, meriyete girecektir.

c - Protokol, daha sonra tasdik edecek mümziler için, tasdiknamelerin tevdiinden itibaren meriyete girecektir.

d - «Anlaşma» ve «Protokol» a 1 nci madde hükümleri gereğince iltihak etmiş âzalar için, «Anlaşma» ve «Protokol» ün meriyete girişi:

(i) İltihak vesikası yukardaki (b) paragrafında zikredilen tarihten önce tevdi olunmuş ise, mezkûr tarihte, veyahut,

(ii) Tevdi keyfiyeti yukarda (b) paragrafında zikredilen tarihten sonra vukubulursa, iltihak vesikasının tevdiinde vukubulacaktır.

Aşağıda imzaları bulunan ve bu hususta gereken salâhiyeti haiz olan murahhaslar işbu Protokolü imzalamışlardır.

Strasburg'da, 6 Kasım 1952 tarihinde her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere, Fransızca ve İngilizce olarak, tek bir nüsha hâlinde hazırlanmıştır. Bu nüsha Avrupa Konseyi arşivlerinde muhafaza edilecek ve Umumi Kâtip aslına uygun tasdikli suretini imza veya iltihak eden Hükümetlere gönderecektir.

Belçika Kırالیyeti Hükümeti adına <i>F. L. Goffart</i>	Danimarka Kırالیyeti Hükümeti adına <i>E. Torp - Pedersen</i>
Fransa Cumhuriyeti Hükümeti adına <i>F. Seydoux</i>	Yunanistan Kırالیyeti Hükümeti adına <i>N. Hadji Vassiliou</i>
İrlanda Hükümeti adına <i>Sean G. Ronan</i>	İtalya Cumhuriyeti Hükümeti adına <i>Pierluigi Alvera</i>
Lüksemburg Büyük Dükalığı Hükümeti adına <i>Paul Reuter</i>	Holanda Kırالیyeti Hükümeti adına <i>S. G. M. van Voorst tot Voorst</i>
Norveç Kırالیyeti Hükümeti adına <i>Paul Koht</i>	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına <i>C. S. Hayta</i>
Büyük Britanya ve Şimalî - İrlanda Birleşik Kırالیyeti Hükümeti adına <i>Peter Scarlett</i>	İsveç Kırالیyeti Hükümeti adına <i>Sven Dahlman</i>

Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 19 . XI . 1959 ve 1/130

Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası : 21 . XI . 1959 ve 4/421

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların Cilt Sayfa
cilt ve sayfa numaraları : 2 69
9 527,833:834
10 68:69,70,70,84,90:94

[İnikat : İkinci içtima 81 ve Üçüncü içtima 3 — 309 sıra sayılı matbua 81 nci İnikat Zabıt Ceridesine bağlıdır.]

Bu kanunu müzakere eden encümenler : Hariciye, Millî Müdafaa, Adliye ve Bütçe.